

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

дисципліни і тільки використання цих знань в комплексі дає всі потенційні можливості для ефективної підготовки майбутніх учителів музики до розвитку музичного сприйняття школярів.

Друга педагогічна умова передбачала організацію навчально-виховного процесу із врахуванням вербальних (вміння дати пояснення та прокоментувати прослуханий музичний твір; підготувати змістовну бесіду) та практичних методів навчання (здатність до аналізу та інтерпретації музичного твору, самостійність у доборі шляхів і методів щодо розвитку музичного сприйняття учнів, самоаналіз і самооцінка).

Третьою педагогічною умовою визначено залучення студентів до освоєння комп'ютерних технологій. Сьогодні мультимедійні технології дозволяють забезпечити одну з найважливіших педагогічних умов навчання, на якій наголошують психологи і педагоги, – багатоканальність і полімодальність сприйняття інформації [2, с. 16]. Також можливості комп'ютерних технологій дозволяють обирати та використовувати рекомендовані програми на уроках музики і вносять певні зміни в структуру уроку, дають змогу збагатити урок музики та наповнити теоретичний матеріал наглядними емоційно-зabarвленими складовими, що сприяє активізації та розвитку музичного сприйняття в школярів. Вільне володіння студентами комп'ютерними програмами (Microsoft Office Power Point, Microsoft Paint, CorelDRAW, Microsoft Windows Media Player, Nero Vision) надає широкі можливості створювати презентації, а впровадження в навчальний процес програм з інтерактивними іграми («Соната», «Музичний клас»), мультимедійної енциклопедії Кирила і Мефодія «Шедеври класичної музики» можуть стати підґрунтям в їхній практичній діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що реалізація означених педагогічних умов в навчальній діяльності студентів дозволить зробити процес підготовки майбутніх учителів музики до розвитку музичного сприйняття школярів змістовним і ефективним. Перспективою подальших досліджень є розробка спецкурсу з підготовки майбутніх учителів музики до розвитку музичного сприйняття сучасної молоді.

Література

1. Асафьев Б. В. Избранные статьи о музыкальном просвещении и образовании / Б. В. Асафьев. – М. : Музыка, 1993. – 143 с.
2. Базелюк О. Мультимедіа-технологія – мистецтво / О. Базелюк // Мистецтво і освіта. – 2008. – № 3. – С. 16-18.
3. Сохор А. Н. Музыка как вид искусства / А. Н. Сохор // Вопросы социологии и эстетики музыки: в 3 т. – Л. : Сов. композитор, 1981. Т. 2. – С. 111-293.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОГО САМОКОНТРОЛЮ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Грінченко А. М.

Університет Ушинського, Україна

Музично-виконавський самоконтроль – це синтезоване поняття, що має багатofункціональні можливості, які поширюються на слухові та стильові уявлення, на виконання технічних завдань та реалізацію художньо-інтерпретаційної авторської виконавської концепції музичного твору, тобто на усі творчі та технологічні процеси, які потребують самокоригування психологічного стану та моніторингу якості виконання під час гри на інструменті. В процесі дослідження методичної та наукової спадщини нами були визначені та науково обґрунтовані фактори, наукові підходи та педагогічні принципи формування музично-виконавського самоконтролю.

Відповідно до міждисциплінарного та полімодального підходу були визначені наступні принципи: активізація когнітивних процесів та синестезійності художньої свідомості; стимулювання синтезу рецепторів: слуху, образної уяви та тактильних відчуттів. Розглядаючи когнітивні процеси, що сприяють формуванню музично-виконавського самоконтролю, можна відзначити наступне: увага – дає здатність утримувати «фокус» контролю; пам'ять як «архів» досвіду знижує ймовірність допущення помилок; мислення – це рівень якості аналізу, зіставлення і корекції. Що стосується синестезійності художньої свідомості, ми припускаємо, що синестезія в стресовій ситуації здатна допомогти зняти психологічне напруження, шляхом переносу концентрації з зовнішньої ситуації на внутрішній стан, тобто через уяву викликати потрібні образні асоціації і тактильні відчуття.

Наступні підходи: врахування особливостей та традицій базової фортепіанної школи; врахування психофізіологічних аспектів та психоемоційних прояв особистості в організації виконавського процесу; стимулювання психомоторної здібності та слухового сприйняття у реалізації слухових уявлень, стосуються антропологічного підходу. Фізіологічні особливості, утворюючи внутрішній потенціал особистості, впливають на формування і розвиток здібностей

(когнітивних, сенсорно-моторних, музичних), емоційну сферу і, безсумнівно, на вміння володіти собою (самоконтроль піаніста). Наприклад, холерику буде потрібно більше часу для заспокоєння, самовладання і відповідно, включення самоконтролю. Значить необхідно давати завдання для вироблення тривалої уваги і можливо формувати самоконтроль диференційовано, відповідно з певними завданнями. У меланхоліків переважають гальмівні процеси, які потребують активізації і лабільності контролю у різних видах діяльності. Таким чином, кожен темперамент має свій психоемоційний прояв і вплив на швидкість формування самоконтролю, а тому потребує індивідуального підходу у формуванні самоконтролю. Як основа фізіологічної сторони виконавського процесу, відчуття (слухові, тактильні, кінестетичні і ритмічні) дають можливість виконувати стилістично різні музичні твори, з іншого боку, музикант, контролюючи свої тактильні і кінестетичні відчуття, здійснює саморегуляцію моторних дій, і в поєднанні зі слуховими відчуттями отримує можливість здійснювати внутрішнє самоналаштування.

Творчо-рефлексивному підходу відповідають такі принципи: накопичення сценічного досвіду та досвіду виконавського саморегулювання; активізація «внутрішнього діалогу» з метою покращення самосвідомості й самооцінки; концентрація на рефлексії «передчуття» та передбачення». Рефлексія, як механізм процесу саморегуляції, дозволяє «передчути» і «передбачити» через передчуття кінцевий результат виконуваного твору й цим спрогнозувати майбутню діяльність; усвідомити і здійснити музичну тріаду «композитор – виконавець – слухач; дає можливість відчувати внутрішню свободу, тобто виконавець відчуває природність, органічність підпорядкування всього організму гри і злиття себе з інструментом. В цілому рефлексивний процес може змінюватися і перетворюватися, за рахунок відображення накопиченого досвіду і функціонування внутрішнього діалогу, що дозволяє підвищити в особистості здатність до самоаналізу, самоосмисленню, самовдосконаленню. І як наслідок – рефлексія виступає умовою якості, стабільності і лабільності музично-виконавської самоконтролю, а також практичного втілення теоретично сформульованих методів.

Маємо відзначити, що рівень функціональної активності саморегулювання, саморефлексії залежить від наявності загальних і спеціальних отриманих знань і набутих навичок й вмінь, від здатності застосовувати їх у самостійній роботі, у виконавській практиці. Тому відповідно до компетентнісного підходу визначені принципи: опора на особистісно-фахові знання, уміння, навички в практичній діяльності; врахування спеціальної довузівської підготовки в контексті розвитку функціональної грамотності. На жаль, на сьогоднішній день рівень вступників неоднорідний за якістю підготовки, спеціалізації, і за тим навчальним закладам, що вони закінчують, або їх відсутність. Тому формування самоконтролю на рівні фахової компетенції безпосередньо залежить від грамотності, як якості майбутніх музикантів і компонента фахової компетенції в музично-виконавській сфері. І якщо слідувати твердженням про те, що функціонально грамотна особистість здатна накопичувати досвід і застосовувати в діяльності, ми вважаємо, що через його оновлення, реалізацію в музично-педагогічній діяльності, як джерело набуття досвіду саморегулювання, буде покращуватись і вдосконалюватись якість самоконтролю як компетенції. Таким чином, самоконтроль, як компетенція в комплексі музично-виконавської компетентності майбутнього вчителя музики, характеризує ступінь готовності людини до професійної діяльності та його сформованість, що залежить від успадкованих традицій у навчанні, а також заломлення в них особистісних, піаністичних, методичних аспектів розвитку майбутнього музиканта-педагога.

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА РОБОТА В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Жилкіна О. І.

Харківська гуманітарно-педагогічна академія, Україна

Кожна професія вимагає від людини певних якостей і накладає відбиток на її особистість. Центральним завданням, провідним принципом Державної національної програми «Освіта. Україна XXI століття» проголошено підготовку кваліфікованих педагогічних працівників. В умовах демократичних перетворень усіх сторін суспільного життя проблема розвитку особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва стає дедалі актуальнішою.

Комплекс професійних умінь вчителя музичного мистецтва: ставити навчальні цілі та досягати їх; складати план уроку, хорового заняття й послідовно запроваджувати різні форми навчання; викликати інтерес та зацікавленість; створювати позитивний тон заняття; використовувати педагогічну імпровізацію; ефективно використовувати різні методи навчання; поєднувати різні форми роботи; творчо підходити до вирішення навчальних завдань.